AKTIVISTI-MUMMOT

MITÄ HUOMENNA SYÖDÄÄN?

Viisi vaatimusta
seuraavalle hallitukselle

Kohti kestävää tulevaisuutta-KEIKAUS 2035

Toimintamme keskeiset käsitteet ovat **toivo** ja **kohtuus**

Kohtuus tarkoittaa toimimista vyöhykkeellä, joka on maapallon ekologisen rajojen sisäpuolella ja sosiaalisesti oikeudenmukaista. Asiaa on pohdittu esimerkiksi donitsitalouden käsitteellä (Doughnut Ecomimics Kate Raworth, https://www.donitsitalous.fi/)

Isot tavoitteet:

- ilmastonmuutos hallintaan
- tervehtyvät ekosysteemit
- kulutuskumous - ylikulutuksen on loputtava
- merkityksellinen elämä
- yhteisöllisyys renessanssi – kukaan ei pärjää yksin
- ajatteluraha – liittyy valtavaan tieto/digivyöryyn ja keinoälyyn

TAVOITTEENA TULEVAISUUS-KESTÄVYYS

Tarvitsemme ruokajärjestelmän, joka tuottaa meille kestävää ja ravitsevaa ruokaa ilmastonmuutoksen, talousmyllerryksen ja turvallisuuskriisien maailmassa.

TULEVAISUUSKESTÄVYYS

Hyvä ruokajärjestelmä

Tukee huoltovarmuutta ja kansanterveyttä, pitää maaperän ja vesistöt kunnossa, minimoi ilmastopäästöjä ja tarjoaa mielekästä työtä ja toimeentuloa siinä työllistyville ihmisille.

Perusta

Kotimainen tuotanto, jonka rakentamista tulevaisuuskestäväksi tuetaan viisailla poliittisilla päätöksillä.

RUOKASTRATEGIA 2026

Ruokastrategian kahdet rattaat

Business as usual - **vaihtoehdoton volyymituotanto ei toimi**. Emme voi jatkaa entiseen malliin muuttuvassa maailmassa.

Tarvitaan riittävät resurssit monipuoliseen ja monimuotoiseen tuotantoon, kokeiluihin ja uusiin avauksiin.

HUOLTOVARMUUS

- Perustuu iskunkestäviin ruokajärjestelmiin, joissa haavoittuvuudet on tunnistettu ja taklattu.
- Erityiset huoltovarmuustoimet paikkaamaan lyhytaikaisia shokkeja.
- Monimuotoisuus, myös alueelliset ja paikalliset ratkaisut, ovat resilienssin avain ruokajärjestelmän joka portaassa.
- Edellyttää koko ruokajärjestelmän sitoutumista, ml. reilut pelisäännöt.
- Perustana on maaperän kasvukunnosta ja vesitaloudesta huolehtiminen sekä fossiilitaloudesta irrottautuminen.
- Kotimaisen kasvinjalostuksen ylläpitäminen.

KANSANTERVEYS

- Ylipainoepidemia ja elämäntapasairaudet rasittavat kansantaloutta.
- Hyvä ravitsemus → parempi terveys → kansantalous kiittää.
- Terveyden pohjana hyvä, terveyttä vaaliva ruoka.
- Ravitsemussuositukset politiikanteon ja syömisen pohjaksi.
- Hyvän ruuan lähtökohtana hyvä maaperä.
- Koko ruokajärjestelmän yhteinen asia.

TEKNOLOGIA

Älykästä teknologiaa kaikkien kokoluokkien toimijoille.

Lähiruokajärjestelmiä liittämään tuottajat ja kuluttajat.

Uusia jalostettuja tuotteita, joissa minimoidaan hiilijalanjälki.

VIISI VAATIMUSTA SEURAAVALLE HALLITUKSELLE

1. Uudistava viljely ruuan tuotannon perustaksi
2. Irti fossiilisesta energiasta
3. Maksetaan viljelijöille ympäristönhoidosta
4. Reiluuttaminen — koko ruokajärjestelmä vastuuseen
5. Epäterveellisyys ja ympäristöhaitallisuus ei voi olla halpaa

+ Opitaan uutta, tutkitaan, kehitetään ja kokeillaan

UUDISTAVA VILJELY RUUAN TUOTANNON PERUSTAKSI

1

- Maaperän hoito, hiilen pitäminen ja sitominen maaperään.
- Vesien hallinta valuma-aluelähtöisesti.
- Monimuotoisuuden vaaliminen alueellisesti, paikallisesti, tilakohtaisesti.
- Viljelykasvivalikoiman monipuolistaminen, mihin tarvitaan myös toimivat markkinat.
- Löydettävä kasvintuotannon ja kotieläintuotannon kadonnut yhteys.

IRTI FOSSIILISESTA ENERGIASTA

2

- Tavoitteena ruokajärjestelmän energiaomavaraisuus.
- Biologinen typensidonta, ravinteiden kierrätys, biokaasu, kaasu- ja sähkömoottorit.
- Vastuuta myös teollisuudelle ja kaupalle, esim. muovi pois biojätteestä.
- Siirtyminen älykkään teknologian tehokkaaseen käyttöön ja ekologisiin lähtökohtiin perustuvaan mittakaavaan.

MAKSETAAN VILJELIJÖILLE YMPÄRISTÖNHOIDOSTA

3

- Maataloustuet kohdistetaan uudistaviin ja kestäviin käytäntöihin.
- Kannustimet tulosperustaisiksi, esim. suojakaistat, maaperän rakenne + biologinen aktiivisuus, kosteikkoviljely...
- Tuetaan kotieläin- ja kasvintuotannon uutta alueellista sijoittumista; lanta tehokkaammin ja ympäristöystävällisemmin käyttöön + hyödyt maaperälle ja vesistöille.

REILUUTTAMINEN — KOKO RUOKAJÄRJESTELMÄ VASTUUSEEN

4

- Ruokajärjestelmään yhteiset tavoitteet ja pelisäännöt, esim. ruuan hinnanmuodostus.
- Reilun kaupan periaatteet koskemaan myös kotimaisia arvoketjuja.
- Elintarvikemarkkinalain toimivuuden seuranta, esim. reagointi kustannusten äkillisiin nousuihin.
- Epäsymmetrisestä tiedonkulusta avoimeen tiedonvaihtoon.
- Tukea ja mahdollisimman vähän hallinnollisia esteitä ruuan vaihtoehtoisille arvoketjuille.
- Tuetaan monimuotoisen ruuan jalostuskapasiteetin kehittymistä seudullisesti sekä ruokateollisuuden satelliittirakenteita - takana vahva älykkään teknologian tuki.

EPÄTERVEELLISYYS JA YMPÄRISTÖHAITALLISUUS EI VOI OLLA HALPAA

5

- ALV:n porrastus terveellisyyskriteereillä: korkeampi ALV runsaasti kovaa rasvaa, sokeria tai suolaa sisältäville elintarvikkeille ja matalampi terveyttä edistäville elintarvikkeille, kuten kasviksille, marjoille ja hedelmille (THL).
- Ruuan valintaympäristön pelisäännöt, esim. epäterveellisen ruuan hinnoittelu, mainonta ja esillepano, erityisesti nuorille.
- Terveysvaikutusten ja elinkaaristen ympäristövaikutusten kustannukset mukaan päätöksentekoon - siirrytään asteittain todellisten kustannusten menettelyyn alkaen julkisista hankinnoista.

OPITAAN UUTTA, TUTKITAAN, KEHITETÄÄN JA KOKEILLAAN

- Tunnistetaan toimivat ideat, tuetaan systeemisten muutosten airuita, rakennetaan tutkimuksella pohjaa resilienssille.
- Rahoitusmekanismeja, jotka rohkaisevat kokeiluihin, mahdollistetaan ruokastrategian toiset rattaat.
- Resilienssiä rakennetaan oppimalla uusista käytännöistä ja jakamalla tietoa ja kokemuksia.
- Jokainen hyvä ajatus ja kokemus kannattaa jakaa kavereille, saadaan isompia kokeilualustoja ja yhteisiä onnistumisen kokemuksia - rohkeutta etsiä tulevaisuuden ratkaisuja.

Kiitos!

Kommentteja vastaanotetaan mielellään.

Työryhmä
Aktivistimummot
MMT **Kaisa Karttunen**
MMT **Sirpa Kurppa**
MMT **Marja-Liisa Tapio-Biström**

Lisätietoa ja yhteystiedot
www.aktivistimummot.fi

AKTIVISTI-MUMMOT